

Matt 5, 13-16 – Licht! 3
Votum/groet; WK 281; gebed; Laat zo je licht maar schijnen + begin kiel; intro komende themapreken; lezen Matt 5, 13-16 / Fil 2, 12-16 / Jer 29, 1-7; preek; LB 838: 1, 2; levenswijding Matt 5, 1-10 + WK 451; gebed; collecte; WK 357; zegen + LB 415: 3
Bergschenhoek 28.1.2024

Intro komende themapreken bij Licht! dia

Licht! is ons jaarthema. Er is een vloer gelegd tot nu toe. Waarom licht zijn. Omdat Jezus ons erop uit heeft gestuurd. En omdat God een missionaire God is. Nu verder met het hoe. Twee werkwoorden: spreken en doen. Allebei zijn ze belangrijk bij Licht!. Lange tijd ging het vooral om spreken. Doen hing er een beetje bij. Spreken had voorrang. Nu is er meer aandacht gekomen voor 'doen'. Missionair zijn doe je met woorden én met daden. Daar is een term voor: integrale missie. Het gaat om een geheel. Je hebt ze beide nodig – spreken en doen. Ze kunnen niet zonder elkaar. Ze zijn ook even belangrijk. Vergelijk ze met de twee vleugels van een vliegtuig. Beide vleugels heb je nodig. Anders stort het zaakje neer. Vandaag: doen. Volgende dienst: spreken.

Zout en licht – de wereld kan niet zonder jou dia

Bij ons jaarthema Licht! kun je niet om Matteüs 5, 13-16 heen. Want daar zegt Jezus het zelf. *Jullie zijn het zout van de aarde en het licht voor de wereld.* Het mooie van de beide woorden is: het gaat om alledaagse dingen. Alledaags, maar tegelijk onmisbaar. Zout gebruik je dagelijks in je eten (niet teveel, want dat is niet gezond). Het brengt je eten op smaak. En licht – licht is een lamp die je aanknipt. Niks spectaculairs aan. Je denkt er haast niet bij na. Maar je kunt niet zonder. Zout en licht – alledaags en onmisbaar.

Bij missionair zijn denk je onwillekeurig aan 'projecten', dingen die je samen oppakt als gemeente om je omgeving te bereiken. Dingen die je als kerk doet. Maar waar je moet beginnen: bij jezelf. Jij en ik. In het leven dat je leidt. Daar zout en licht zijn. 'De kerk is missionair, als haar leden dat zijn' – zo las ik bij iemand. Jij en ik – de smaakmakers van de wereld, mensen met uitstraling. De wereld kan niet zonder jou.

Daarover deze preek. Vier woorden: zichtbaar, uitdagend, betrokken en bescheiden.

Zichtbaar dia

De beelden zijn overbekend natuurlijk. Zout en licht. Heel vaak aangehaald. Toch, denk ik, wel weer eens goed om te doordenken. Waar gaat het nou om? Wat wil het precies zeggen: zout en licht zijn?

Het eerste dat ik noem: allebei hebben ze een omgeving nodig om hun ding te kunnen doen. Zout doet zijn werk in de groentesoep, of de visschotel. Licht doet zijn werk waar het donker is. Dus: beide beelden gaan uit van aanwezigheid in een groter geheel. In het geval van licht zichtbaar, en in het geval van zout voelbaar, of proefbaar... Beide gevallen: merkbaar aanwezig.

Jullie licht moet schijnen voor de mensen zodat zij jullie goede daden kunnen zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel. Daar heb je het: zichtbaar zijn. Zout en licht betekent zichtbaar zijn. Wat zien de mensen van jou?

Wat zouden ze moeten zien? Jullie goede daden, zegt Jezus. Daar heb je het dus. Wat je doet. Hoe je leeft. 'De enige Bijbel die veel mensen lezen is het leven van een christen', las ik van de week bij iemand. Mooi gezegd, dacht ik. Hoe kunnen mensen ontdekken wie God is, wat genade betekent, wat het uitmaakt om Jezus te volgen? Je kunt ze naar de Bijbel verwijzen. Maar ze zullen altijd eerst kijken naar jou en naar mij. Aan jou zelf, aan hoe jij leeft, hoe ik leef, daaraan kunnen ze zien wat het betekent om bij God te horen.

Dus, laat het zien, leef het uit, wees zichtbaar. Zout dat in een potje blijft – daar heb je niks aan. Jezus heeft het over zout dat zijn smaak verliest – *het is waardeloos en dient nergens meer voor, het wordt weggegooid en vertrapt*. En, zegt Jezus, als je een lamp aansteekt zet je hem toch ook niet onder de emmer, je zet hem op een zichtbare plaats zodat ie breeduit licht kan geven.

Zout en licht – hele bekende beelden. Niet erg nieuw. Maar ze stellen elke keer weer een vraag die altijd nieuw blijft: Hoe ben jij goed nieuws voor de samenleving?

Uitdagend dia

Weet je wie echt zout en licht waren in hun tijd? De eerste christenen. 'Zij hebben lief maar worden vervolgd', staat in een brief uit die tijd. Christenen van toen vielen op. Ze

deden wat anderen niet deden. Ze vluchtten bijvoorbeeld niet uit een stad weg, als er een epidemie heerste, maar ze bleven om voor de zieken te zorgen. Ze hadden lief, ook wie hen vervolgde.

In zout en licht zijn zit iets van dwars liggen. De dingen net even anders doen. En daarmee verschil maken. Zout geeft smaak aan eten, zei ik al. Maar zout doet nog meer. Zout gaat bederf tegen. Koelkasten en diepvriezers waren er niet in Jezus' tijd, dus gebruikte je zout om de dingen wat langer vers te houden. En licht, ja licht, dat gaat duisternis tegen. Allebei een soort tegenkrachten dus. Zout en licht duwen het donker en de verrotting terug.

Even hiervoor heeft Jezus de zaligsprekingen uitgesproken. Daar zit het precies in, dat dwars liggen. Een ander geluid laten horen. Een uitdagend leven leiden in de cultuur waarin je leeft. Tegen de trots – nederig zijn. Tegen het onrecht – je inzetten voor rechtvaardigheid. Tegen de hardheid van mensen – barmhartig zijn. Tegen de ruziezoekers – vrede stichten. Zo ben je zout en licht, zegt Jezus. Als je in werkt op je omgeving. Een licht bent dat de duisternis terugduwt. Het zout dat de verrotting tegen gaat.

Iemand noemde dat: de kerk als contrastgemeenschap. Pas op: dat betekent niet de kerk tegenover de wereld. Maar de kerk, jij en ik bedoel ik, zout en licht als een positieve kracht in de samenleving. Van invloed zijn op een uitdagende manier. Met het leven dat je leidt. Kijk, zo kan het ook. Paulus' woorden voor de christenen in Filippi sluiten er precies bij aan. Zij leefden midden in een door en door Romeinse cultuur. En, zegt Paulus dan, *'daartussen schijnen jullie als schitterende sterren in nacht'*. Een ster in de nacht, *shinen* in de wereld waarin je leeft.

Wie zijn de echte sterren op aarde? Jij bent er een van. Een ster die mag schijnen. Niet met je eigen licht. Maar met dat van Jezus die zelf Het Licht van de wereld is. Zijn licht weerkaatsen. Het licht van liefde en van goedheid, van vrede en ontferming. Van zorg en dienstbaarheid. Dwars tegen alles in. De wereld is zo verrot. Maar er is het zout van jou en van mij. Wat een verschil kun je maken!

Betrokken **dia**

Ik kwam bij het voorbereiden van deze preek een beeld tegen. Iemand zei: 'Kerken lijken soms op een ruimtestation dat om de aarde draait. Vanuit de raampjes zien de bewoners de aarde als een mooie, blauwe bol. Er is alleen beeld- of geluidcontact met

die aarde beneden. Het ruimtestation zweeft boven de aarde, maar er is geen verbinding. Misschien willen ze het wel, maar ze weten niet hoe.'

Het is ook een lastig punt. Hoe maak je echt contact? En moet dat eigenlijk wel? Zout en licht zijn gaat er in ieder geval wél van uit. Dat je een verbinding wilt maken met de omgeving om je heen. Zout wil de soep in. Licht wil de duisternis in. Als er geen verbinding wordt gelegd, dan kunnen ze niet doen wat ze moeten doen.

Het brengt mij bij Jeremia 29. Een brief aan mensen in ballingschap. Ver weg van Jeruzalem, in Babel. Ze voelen er zich niet thuis. Begrijpelijk misschien, maar toch. Ze kiezen voor het isolement, zoeken alleen elkaar op, klitten samen. Jeremia schrijft een brief. Hij zegt: Geef jezelf in die vreemde omgeving, bouw huizen, leg tuinen aan, bid voor de stad waar je nu leeft en zet je in voor haar voorspoed en vrede, *'want de voorspoed van de stad is ook jullie voorspoed'*. Trek je niet terug. Ga de samenleving in. Zet je in voor voorspoed en vrede. Zout en licht zijn, zou Jezus zeggen.

Bij zout en licht zijn kun je het anders zijn benadrukken. Iets van wij tegen de rest. Wantrouwen tegen de wereld. Angst. Hou afstand. Ik wil iets anders benadrukken. Namelijk: wil je echt het zout zijn van de aarde en het licht voor de wereld, dan hoort daarbij dat je daar wil zijn waar de mensen zijn. Dat je verbinding zoekt. Betrokken bent op die wereld. En op die plek zout zijn dat smaak geeft, en verrotting tegen gaat, licht zijn dat schijnt en de duisternis tegenhoudt.

Lieve mensen, wat vraagt dat? In één woord: liefde. Dezelfde liefde die God heeft. Hij had de wereld lief, en daarom gaf Hij Jezus. Hoe zit dat bij jou, mij, ons samen? Doen wij dat, met liefde naar de wereld kijken, gaat ons hart uit naar de mensen? Dat we zeggen: bij jou wil ik zijn, hoe kan ik jou tot zegen zijn? In jouw leven verrotting tegen gaan en licht brengen. Zout en licht zijn – dat gaat niks worden zonder deze waarachtige betrokkenheid. Hoe uit zich die? Goed gesprekspunt...

Bescheiden **dia**

Het laatste woord: bescheiden. Ja, want er is altijd risico op een reflex. De reflex van: dit kan ik niet, dit is te hoog gegrepen voor ons, een te zware last. En dat moeten we echt vermijden. De lat zo hoog leggen, dat niemand er mee bij kan.

Zout en licht zijn – het is ook heel bescheiden. Er is maar één echt Licht, en dat is Jezus. Jij en ik zijn de lichtpuntjes die alleen maar licht kunnen weerspiegelen. En soms is onze

reflector vies en bemodderd... En zout – zout is helemaal onopvallend. Het lost zelfs op in de soep, je vindt het niet eens meer terug. En al een klein beetje maakt verschil.

Het laatste dat ik daarom wil zeggen: Hou het klein. Ik zie al veel van jullie een korreltje zout zijn, of een klein lichtpuntje. Je organiseer maaltijden en bent gastvrij. Je doet mee met projecten van Rijnmond Mission. Je bent schuldhulpmaatje of vrijwilliger. Denk daar niet min over. Zeg niet: er moet meer zijn. Zoek ze, die kleine dingen in je omgeving, dat wat dichtbij jou is. De eenzame mensen in je dorp. De jongeren op straat. De zoekers naar zin. Mensen met schulden, gezinnen in de knel. De vluchtelingen. Kijk maar eens om je heen. Dat is de plek: een korreltje zout zijn en een straaltje licht.

En luister naar het vertrouwen dat Jezus uitspreekt. Jullie zijn het zout van de aarde, zegt Hij, jullie zijn het licht voor de wereld. Jullie *zijn* het. Niet: jullie moeten het worden, ik wil dat jullie het zijn. Jullie zijn het. Kijk wie daar zaten om Jezus heen. Een groepje discipelen: gewone kerels, vissers, tollenaars zelfs, mensen zo van de straat geplukt. En daarom heen nog een grotere menigte mensen. Van allerlei slag en snit. Zout van de aarde? Licht voor de wereld? Ze hadden er geen idee van. Maar toch: Jullie zijn het. Omdat Jezus het zegt.

Zie je? Zo kijkt Jezus naar jou, naar mij, naar ons samen. Zout van de aarde, licht voor de wereld. Je bent het. Je kunt het. Je doet het al. En Ik ga voor je uit. Geen grote woorden, maar kleine daden. Zodat de wereld zegt: Dat is toch wat, die God, warempel, Hij maakt verschil. Zout en licht zijn – zichtbaar, uitdagend, betrokken, bescheiden – de wereld kan niet zonder jou.

Poll **dia**

Zoals altijd bij een themapreek de poll. Naar aanleiding van het motto.

Zout en licht – de wereld kan niet zonder jou

1. Ik mag mij daar meer bewust van zijn
2. Ik heb daarin nog veel te leren
3. Ik probeer het in de praktijk te brengen
4. Ik wil het graag, maar ik weet niet hoe